

กระแสเงินสดกับอัตราส่วนทางการเงินต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

Cash Flow and Financial Ratios on the Performance of Companies Listed on the Stock Exchange of Thailand

วิภาวดี คุณวงศ์¹, ประทุม วงษ์วีระกุล², จัณรรักษ์ หลงกระจำจ³

¹คณะบริหารธุรกิจ สาขาการบัญชี, มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ, wipawadee.k@bsu.ac.th

²คณะบริหารธุรกิจ สาขาการบัญชี, มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ, graduate@bsu.ac.th

³คณะบริหารธุรกิจ สาขาการบัญชี, มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ, graduate@bsu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 1) เพื่อศึกษากระแสเงินสดต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาอัตราส่วนทางการเงินที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยนำข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ โดยเก็บรวบรวมจากงบการเงินแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี ในกลุ่ม ระหว่างปี 2563 – 2565 รวมระยะเวลา 3 ปี ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 ที่มีฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน จำนวน 74 บริษัท รวม 209 ตัวอย่าง วิธีการศึกษาใช้การวิเคราะห์ทางสถิติ คือ วิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ

ผลการศึกษาพบว่า กระแสเงินสดส่งผลต่อผลการดำเนินงาน ได้แก่ กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน ส่งผลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานด้านอัตราผลตอบแทนสินทรัพย์ และอัตราผลตอบแทนส่วนของผู้ถือหุ้น ในขณะที่กระแสเงินสดจากกระแสเงินสดจากกิจกรรมการลงทุน และกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน ส่งผลเชิงบวกต่ออัตราส่วนผลตอบแทนสินทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญ และอัตราส่วนทางการเงินส่งผลต่อผลการดำเนินงาน ได้แก่ อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน ส่งผลเชิงบวกต่ออัตราผลตอบแทนสินทรัพย์ อัตราส่วนหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม ส่งผลเชิงบวกต่ออัตราผลตอบแทนส่วนของผู้ถือหุ้น

คำหลัก: กระแสเงินสด, อัตราส่วนทางการเงิน, ผลการดำเนินงาน

Abstract

This research aims to: 1) examine the impact of cash flow on financial performance of companies listed on the Stock Exchange of Thailand (SET), and 2) investigate the effects of financial ratios on the financial performance of companies listed on the SET. The study uses secondary data collected from financial statements and annual reports of SET-listed companies during the period 2020-2022, focusing on 74 companies, totaling 209 observations. The research applies statistical methods, including descriptive statistics, correlation analysis, and multiple regression analysis, to explore the relationships among variables.

The study found that effective cash flow management can reduce liquidity risk and improve business stability. Furthermore, maintaining strong financial ratios enhances profitability and long-term sustainability. Companies that effectively manage their cash flow and financial ratios can better respond to financial needs, leading to improved operational performance. The findings contribute to a better understanding of how cash flow and financial ratios can be used as decision-making tools for executives and investors.

Keywords: Cash Flow, Financial Ratio, Financial Performance

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในการดำเนินธุรกิจในปัจจุบัน กระแสเงินสดและอัตราส่วนทางการเงินได้กลายมาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการประเมินสถานะและผลการดำเนินงานของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ กระแสเงินสดสะท้อนถึงความสามารถของบริษัทในการสร้างรายได้และบริหารจัดการค่าใช้จ่ายในแต่ละช่วงเวลา ในขณะที่อัตราส่วนทางการเงินให้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้างทางการเงิน ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ความสามารถในการชำระหนี้ และความสามารถในการทำกำไร ซึ่งทั้งหมดนี้ถือเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางธุรกิจในระยะยาว จากการศึกษา พบว่ากระแสเงินสดและอัตราส่วนทางการเงินมีผลอย่างมีนัยสำคัญต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่ม SET 100 ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย การมีสถานะกระแสเงินสดที่มั่นคงช่วยเพิ่มความสามารถในการลงทุนขยายกิจการและเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกัน อัตราส่วนทางการเงินที่เหมาะสมสามารถสะท้อนถึงความแข็งแกร่งทางการเงิน ความสามารถในการก่อหนี้อย่างสมดุล และความสามารถในการทำกำไรอย่างต่อเนื่อง ทั้งสององค์ประกอบนี้จึงมีความสัมพันธ์เชิงยุทธศาสตร์กับความสำเร็จของบริษัทในระยะยาว (สุชาติ ประเสริฐทองกร และจิรพงษ์ จันทรงาม (2024)) แนวโน้มของการให้ความสำคัญต่อกระแสเงินสดเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา โดยเฉพาะภายหลังจากวิกฤตการณ์ทางการเงินระดับโลกปี 2008 ซึ่งเน้นย้ำให้เห็นว่าความสามารถในการสร้างกระแสเงินสดเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถต้านทานแรงกระแทกทางเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(Srichaithamrong, Kositkanin, & Boonchouy, 2021) นอกจากนี้ กระแสเงินสดยังมีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจด้านการลงทุนและการจัดสรรเงินทุนของบริษัท โดยเฉพาะในภาวะที่ตลาดเงินและตลาดทุนมีความผันผวนสูง โดยองค์ประกอบของงบกระแสเงินสด เช่น กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน การลงทุน และการจัดหาเงินทุน เป็นตัวชี้วัดสำคัญในการประเมินโอกาสการเติบโตทางธุรกิจในอนาคต (จุมภฏ สนิทธารกุล, ขวัญฤทัย เต็มสวัสดิ์, อุษณีย์ รัตมีวงศ์จันทร์, & กนต์ฉัตร ปู่เกตุแก้ว, 2023) กระแสเงินสดจากการดำเนินงานในระดับสูงบ่งชี้ถึงความสามารถในการสร้างรายได้ที่ยั่งยืนจากกิจกรรมหลักของบริษัท ในขณะที่กระแสเงินสดจากการลงทุนและการจัดหาเงินทุนสะท้อนถึงกลยุทธ์การขยายธุรกิจหรือการบริหารโครงสร้างเงินทุนที่มีประสิทธิภาพ ความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบเหล่านี้กับการดำเนินงานจึงมีความจำเป็นต่อการกำหนดทิศทางการบริหารจัดการและการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร

อัตราส่วนทางการเงินในมิติต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นอัตราส่วนสภาพคล่อง อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน อัตราส่วนกำไรขั้นต้น และอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ ล้วนเป็นดัชนีชี้วัดความสามารถในการบริหารจัดการทรัพยากรและหนี้สินอย่างมีประสิทธิภาพ ศิริขวัญ เจริญวิริยะกุล (2023) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับราคาหลักทรัพย์ในกลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พบว่าอัตราส่วนเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการสร้างมูลค่าให้กับผู้ถือหุ้น และยังสามารถสะท้อนถึงความน่าเชื่อถือทางการเงินที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงทุนของนักลงทุนในตลาดทุน ทั้งนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสด อัตราส่วนทางการเงิน และผลการดำเนินงาน ไม่ได้มีลักษณะเชิงเส้นตรงเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ เช่น สภาพเศรษฐกิจมหภาคอุตสาหกรรมที่บริษัทดำเนินกิจการ และกลยุทธ์เฉพาะของแต่ละองค์กร ซึ่งภัทรกมล สุธสมวงศ์ และสุรีย์ โปษกรณัฐ (2024) ได้ชี้ให้เห็นว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวมีความแตกต่างกันตามลักษณะกลุ่มอุตสาหกรรม เช่น กลุ่มบริการด้านการแพทย์ที่มีลักษณะการบริหารเงินสดและโครงสร้างหนี้สินที่แตกต่างจากกลุ่มอุตสาหกรรมการผลิต Dechow, Ge, & Schrand, 2010. พบว่ากระแสเงินสดจากการดำเนินงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญกับความสามารถในการทำกำไร และมีบทบาทสำคัญในการทำนายการล้มละลายของบริษัท อีกทั้งอัตราส่วนทางการเงิน เช่น current ratio, debt-to-equity ratio และ return on equity ได้รับการยืนยันว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสามารถในการอยู่รอดและการเติบโตของบริษัทในระยะยาว (Altman, 1968) การวิเคราะห์ความสามารถในการพยากรณ์การเติบโตทางธุรกิจโดยใช้งบกระแสเงินสดและอัตราส่วนทางการเงินเป็นฐานข้อมูลหลัก โดยที่จุมภฏ สนิทธารกุล และคณะ (2023) ได้เสนอว่าองค์ประกอบบางประการในงบกระแสเงินสด เช่น การลงทุนในสินทรัพย์ถาวร และการเปลี่ยนแปลงในหนี้สินหมุนเวียน สามารถใช้เป็นตัวพยากรณ์แนวโน้มการเติบโตของรายได้และกำไรในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งความเข้าใจในบทบาทของกระแสเงินสดและอัตราส่วนทางการเงินยังมีความสำคัญต่อการบริหารความเสี่ยงทางการเงินของบริษัทในสถานะเศรษฐกิจที่มีความไม่แน่นอนสูง งานวิจัยของ Srichaithamrong, Kositkanin, และ Boonchouy (2021) ชี้ให้เห็นว่าบริษัทที่มีการบริหารจัดการกระแสเงินสดอย่างมีประสิทธิภาพสามารถรักษาสภาพคล่องและป้องกันปัญหาการขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียนในช่วงที่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจได้ดีกว่าบริษัทที่ไม่ให้ความสำคัญกับการวางแผนกระแสเงินสดอย่างเป็นระบบ

จากการศึกษาข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบระหว่างกระแสเงินสด อัตราส่วน

ทางการเงินต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100 จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งทั้งในเชิงวิชาการและเชิงปฏิบัติ ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากการศึกษานี้จะสามารถนำไปใช้ในการวางแผนกลยุทธ์ทางการเงิน การประเมินมูลค่าธุรกิจ การตัดสินใจลงทุน และการบริหารความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังเลือกอัตราส่วนทางการเงิน ประกอบด้วย อัตราเงินทุนหมุนเวียน อัตราส่วนของสินทรัพย์รวม เข้ามาศึกษาผลกระทบที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงาน ประกอบด้วย อัตราผลตอบแทนสินทรัพย์ และอัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้น เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วน และทราบผลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ต้องการศึกษา ภาครัฐกิจ นักลงทุน ไปพิจารณาประกอบการตัดสินใจ วางแผนเพื่อให้ได้ผลตอบแทนที่ดีตามที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

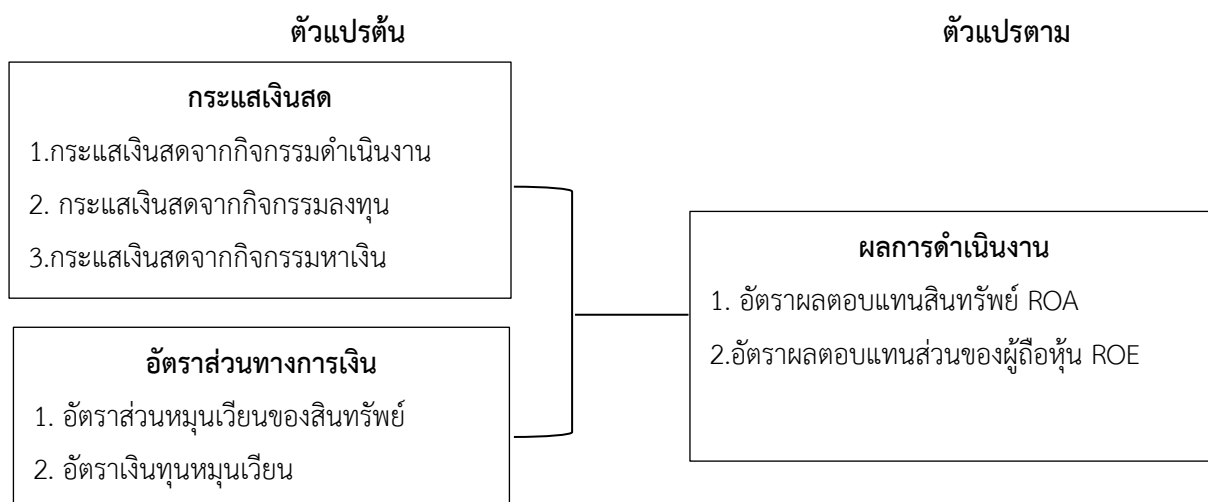
1. เพื่อศึกษากระแสเงินสดต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาอัตราส่วนทางการเงินที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลของการวิจัยทำให้ทราบ กระแสเงินสดกับอัตราส่วนทางการเงินส่งผลต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. เพื่อให้ผู้ที่ต้องการศึกษาใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบการตัดสินใจ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง กระแสเงินสดกับอัตราส่วนทางการเงินต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยได้ทบทวนผลการวิจัยเพื่อศึกษาตัวแปรแล้วนำมาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 กระแสเงินสดส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานด้านอัตราผลตอบแทนสินทรัพย์ของบริษัท

สมมติฐานที่ 2 กระแสเงินสดส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานด้านอัตราผลตอบแทนส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัท

สมมติฐานที่ 3 อัตราส่วนหมุนเวียนของสินทรัพย์ส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานด้านอัตราผลตอบแทนสินทรัพย์ของบริษัท

สมมติฐานที่ 4 อัตราเงินทุนหมุนเวียนส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานด้านอัตราผลตอบแทนส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัท

การพัฒนากรอบแนวคิดและสมมติฐานจากการทบทวนวรรณกรรม สามารถสรุปได้ดังนี้

กระแสเงินสดถือเป็นปัจจัยสำคัญในการประเมินความสามารถในการดำเนินงานของบริษัท โดยเฉพาะในแง่ของการบริหารจัดการสภาพคล่องและความมั่นคงทางการเงิน การมีเงินสดเพียงพอทำให้บริษัทสามารถชำระหนี้สินในระยะสั้นและยาวได้ รวมถึงมีเงินทุนในการลงทุนเพื่อการขยายกิจการหรือดำเนินโครงการใหม่ ๆ (สุชาติ & จิรพงษ์, 2024) ในแง่ของการดำเนินงานทางการเงิน กระแสเงินสดไม่เพียงแต่สะท้อนถึงสภาพคล่องเท่านั้น แต่ยังช่วยให้บริษัทสามารถรับมือกับความเสี่ยงทางการเงินในระยะยาวได้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะในสภาวะเศรษฐกิจที่ไม่แน่นอนหรือตลาดที่มีความผันผวน

งานวิจัยแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการบริหารกระแสเงินสดในระดับองค์กร โดยเฉพาะในธุรกิจขนาดใหญ่และบริษัทที่มีการดำเนินการในตลาดหลักทรัพย์ (Srichaithamrong, Kositkanin, & Boonchouy, 2021) การศึกษาของทั้งในประเทศและต่างประเทศพบว่า การมีการจัดการกระแสเงินสดที่ดีช่วยให้บริษัทสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถสร้างกำไรได้อย่างยั่งยืน นอกจากนี้ กระแสเงินสดยังเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญในการวางแผนทางการเงินระยะยาว โดยการมีสภาพคล่องที่สูงสามารถทำให้บริษัทหลีกเลี่ยงความเสี่ยงจากการขาดแคลนทุนหมุนเวียน

ในงานวิจัยที่ศึกษาผลกระทบของกระแสเงินสดในกลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรมในประเทศไทย พบว่า กระแสเงินสดที่มีประสิทธิภาพส่งผลดีต่อสภาพคล่องและความมั่นคงสูงสุดของธุรกิจ (Srichaithamrong et al., 2021) ทั้งนี้ บริษัทที่สามารถจัดการกระแสเงินสดได้ดีจะสามารถตอบสนองความต้องการเงินทุนทั้งในด้านการลงทุนและการชำระหนี้ได้อย่างราบรื่น ซึ่งในทางกลับกัน การขาดการบริหารจัดการกระแสเงินสดที่ดีอาจนำไปสู่ปัญหาทางการเงินและส่งผลกระทบต่อการเติบโตของธุรกิจในระยะยาว

การศึกษาในประเทศไทยยังพบว่า การวิเคราะห์กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน (Operating Cash Flow) เป็นวิธีหนึ่งที่สำคัญในการประเมินผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัท การมีกระแสเงินสดที่สูงจากการดำเนินงานจะช่วยยืนยันได้ว่าบริษัทสามารถสร้างรายได้จากกิจกรรมทางธุรกิจของตนเองโดยไม่พึ่งพิงแหล่งเงินทุนภายนอก (ภัทร กมล & สุรีย์, 2024) นอกจากนี้ การบริหารกระแสเงินสดยังช่วยให้บริษัทมีความยืดหยุ่นในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในสภาวะเศรษฐกิจหรือในตลาด

อัตราส่วนทางการเงินเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการประเมินสภาพทางการเงินของบริษัท โดยการใช้ตัวชี้วัดต่าง ๆ เช่น อัตราส่วนสภาพคล่อง อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน และอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (Return on Investment: ROI) ซึ่งแต่ละตัวชี้วัดสามารถสะท้อนถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานของบริษัทได้อย่างชัดเจน (ศิริขวัญ, 2023) อัตราส่วนเหล่านี้ช่วยให้ผู้บริหารและนักลงทุนสามารถประเมินความเสี่ยงและศักยภาพในการทำกำไรของบริษัท รวมถึงการตัดสินใจในการลงทุนหรือการดำเนินกิจการในอนาคต

จากการศึกษาที่หลากหลายได้แสดงให้เห็นว่าอัตราส่วนทางการเงินที่แข็งแกร่งจะช่วยเสริมความมั่นคงให้กับบริษัท เช่น อัตราส่วนสภาพคล่องที่สูงจะช่วยให้บริษัทสามารถชำระหนี้ได้อย่างทัน่วงทีและลดความเสี่ยงทางการเงิน (ศิริขวัญ, 2023) นอกจากนี้ อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนที่สูงจะบ่งชี้ถึงความสามารถในการใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีผลกำไรสูง การใช้เครื่องมือเหล่านี้ในการวิเคราะห์จึงช่วยให้บริษัทสามารถบริหารจัดการทรัพยากรทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพิ่มมูลค่าของบริษัทในตลาด แต่ยังคงพบว่ามีบางส่วน การใช้เครื่องมือทางการเงินที่ไม่ถูกต้องอาจทำให้บริษัทเสี่ยงต่อปัญหาการบริหารทางการเงิน โดยเฉพาะในธุรกิจที่มีการดำเนินงานที่ต้องการการลงทุนสูง เช่น ธุรกิจเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งการศึกษาของศิริขวัญ (2023) แสดงให้เห็นว่าในกลุ่มธุรกิจดังกล่าวการควบคุมอัตราส่วนทางการเงินสามารถส่งผลกระทบต่อราคาหุ้นและความเชื่อมั่นของนักลงทุนได้อย่างมาก

การใช้ตัวชี้วัดที่เหมาะสมในการประเมินผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทจึงเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการธุรกิจในตลาดหลักทรัพย์ (ภัทร กมล & สุรีย์, 2024) โดยเฉพาะในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการแข่งขันสูงและต้องการการปรับตัวตามแนวโน้มตลาดอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการรักษาอัตราส่วนทางการเงินที่ดีสามารถช่วยให้บริษัทสามารถเติบโตได้แม้จะเผชิญกับความไม่แน่นอนในภาวะเศรษฐกิจ

วิธีการดำเนินงานวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมุ่งศึกษาผลกระทบกระแสนี้ต่ออัตราส่วนทางการเงินที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ ข้อมูลทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ระหว่างปี 2563 – 2565 รวมระยะเวลา 3 ปี ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET 100 ซึ่งมีฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน จากการเก็บข้อมูลประชากรที่มีข้อมูลครบทุกตัวแปร จำนวน 74 บริษัท รวม 209 ตัวอย่าง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นข้อมูลทุติยภูมิจากงบการเงินโดยผู้วิจัยได้เก็บจากระบบฐานข้อมูล SETSMART และนำมาคำนวณหาอัตราส่วนเพื่อวิเคราะห์ ดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

กระแสเงินสด กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน การลงทุน และจัดหาเงิน ช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถวิเคราะห์ความสามารถในการสร้างเงินสดขององค์กรและการใช้เงินสดอย่างมีประสิทธิภาพข้อมูลนี้เป็นประโยชน์สำหรับการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงิน

อัตราส่วนทางการเงิน อัตราส่วนทางการเงินช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินวิเคราะห์สุขภาพทางการเงิน ประเมินความสามารถในการทำกำไร และประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ ข้อมูลนี้มีประโยชน์ในการตัดสินใจทางธุรกิจและการลงทุน

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

ผลการดำเนินงาน เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่สามารถสะท้อนถึงผลการดำเนินงานของบริษัท ประกอบด้วย

- 1) อัตราผลตอบแทนสินทรัพย์ (Return on Asset)
- 2) อัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการทดสอบสถิติที่เหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะของข้อมูลที่ได้รับ โดยการวิเคราะห์ทางสถิติที่ใช้ การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ของตัวแปร ประกอบไปด้วย ค่าเฉลี่ยของข้อมูล (Median) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูล (Standard Deviation) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient Analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย ผลการของวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ปี พ.ศ. 2563-2565

Variables	Mean	Minimum	Maximum	Std. Deviation
ROA	10.51	-12.64	43.20	8.71
ROE	12.31	-39.15	65.71	14.41
CFO	0.07	-0.05	0.41	0.07
CFI	-0.05	-0.23	0.28	0.09
CFF	-0.03	-0.25	0.06	0.06
CR	1.85	0.23	5.20	1.00
AT	0.82	0.05	4.01	0.89

สรุปผลวิจัย

การวิจัยนี้ พบว่า ROA (ผลตอบแทนจากสินทรัพย์) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 10.51 โดยมีค่าต่ำสุด -12.64 และค่าสูงสุด 43.20 ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีความผันผวนสูงในผลตอบแทนจากสินทรัพย์ของบริษัทในกลุ่มนี้ โดยบางบริษัทอาจประสบปัญหาขาดทุนในขณะที่บางบริษัทสามารถทำกำไรได้สูง ROE (ผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น) ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 12.31 ค่าต่ำสุด -39.15 และค่าสูงสุด 65.71 โดยค่าที่ได้แสดงให้เห็นว่าในกลุ่มตัวอย่างมีบริษัทบางแห่งที่ได้รับผลตอบแทนที่ดีจากส่วนของผู้ถือหุ้น ขณะที่บางบริษัทก็ประสบปัญหาขาดทุนที่รุนแรง ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการบริหารจัดการที่ไม่ดีหรือสถานะเศรษฐกิจที่ไม่เอื้ออำนวย CFO (กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน) มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.07 ค่าต่ำสุด -0.05 และค่าสูงสุด 0.41 ซึ่งบ่งชี้ว่าโดยเฉลี่ยแล้วบริษัทในกลุ่มนี้มีผลการดำเนินงานทางการเงินที่ค่อนข้างใกล้เคียงกับการไม่มีกระแสเงินสดจากการดำเนินงานมากนัก แต่ก็ยังมีบางบริษัทที่สามารถสร้างกระแสเงินสดที่ดีได้ CFI (กระแสเงินสดจากการลงทุน) พบว่ามีค่าเฉลี่ย -0.05 ค่าต่ำสุด -0.23 และค่าสูงสุด 0.28 ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีการใช้จ่ายเพื่อการลงทุนมากกว่าการได้รับกระแสเงินสดจากการลงทุน โดยบางบริษัทอาจมีการลงทุนที่สูงในสินทรัพย์ใหม่ ๆ หรือกิจกรรมการขยายธุรกิจ CFF (กระแสเงินสดจากการจัดหาเงินทุน) มีค่าเฉลี่ย -0.03 ค่าต่ำสุด -0.25 และค่าสูงสุด 0.06 ซึ่งสะท้อนว่าบริษัทในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีการใช้จ่ายหรือชำระหนี้มากกว่าการได้รับเงินทุนจากแหล่งอื่น ๆ โดยมีการเคลื่อนไหวในระดับที่ไม่สูงนัก CR (อัตราส่วนความคล่องตัว) มีค่าเฉลี่ย 1.85 ค่าต่ำสุด 0.23 และค่าสูงสุด 5.20 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโดยเฉลี่ยแล้วบริษัทในกลุ่มนี้มีความสามารถในการชำระหนี้สินระยะสั้นได้ แต่บางบริษัทอาจมีปัญหาความคล่องตัวต่ำ ซึ่งอาจทำให้ไม่สามารถชำระหนี้สินได้ตามที่กำหนด AT (อัตราหมุนเวียนสินทรัพย์) มีค่าเฉลี่ย 0.82 ค่าต่ำสุด 0.05 และค่าสูงสุด 4.01 ซึ่งแสดงถึงประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ในการสร้างรายได้ โดยมีความแตกต่างกันอย่างมากจากบางบริษัทที่มีประสิทธิภาพสูงในการใช้สินทรัพย์ แต่บางบริษัทอาจมีการใช้สินทรัพย์ที่ไม่เกิดประโยชน์เท่าที่ควร

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดพบที่มีความหลากหลายและความผันผวนในผลการดำเนินงานของบริษัทในกลุ่มนี้ ซึ่งสะท้อนถึงการดำเนินธุรกิจที่แตกต่างกันทั้งในแง่ของการทำกำไร ความคล่องตัวทางการเงิน และการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นถึงความเสี่ยงที่บริษัทต้องเผชิญในแต่ละด้าน ซึ่งผู้ประกอบการควรพิจารณาในการปรับกลยุทธ์และการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการดำเนินงาน

ตาราง 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ใช้

ตัวแปร	CFO	CFI	CFF	CR	AT
CFO	1				
CFF	-0.25*	1			
CFI	-0.62**	-0.50**	1		
CR	0.15	0.04	0.00	1	
AT	0.12	-0.02	-0.10	-0.04	1

*สหสัมพันธ์มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 (2ด้าน)

**สหสัมพันธ์มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01(2ด้าน)

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่า 1) กระแสเงินสด ประกอบด้วย กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน และกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน และ 2) อัตราส่วนทางการเงิน ประกอบด้วย อัตราส่วนสภาพคล่อง อัตราส่วนหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม ซึ่งโดยทั่วไป ระดับของค่าสัมประสิทธิ์ที่ยอมรับได้อยู่ที่ไม่เกิน -0.80 หรือ 0.80 โดยจากการทดสอบดังกล่าวมีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามอยู่ระหว่าง 0.00 ถึง 0.62 อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ จึงสามารถนำตัวแปรทั้งหมดเข้าการทดสอบสมมติฐานเพื่อวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการวิจัยครั้งนี้ได้

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณเพื่อทดสอบกระแสเงินสดส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานด้านอัตราผลตอบแทนสินทรัพย์ ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100

Variable	Standardized Coefficients		Sig.	Collinearity Statistics	
	Beta	T-Value		Tolerance	VIF
Constant		1.36	0.17		
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน	1.22	8.05	0.00*	0.17	5.33
กระแสเงินสดจากกิจกรรมการลงทุน	0.34	2.64	0.01*	0.21	4.35
กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน	0.46	2.84	0.01*	0.13	6.70
R=0.84 R ² =0.71 Adjusted R ² = 0.70 SEE. = 56.12 Durbin = 1.97					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สรุปผลได้ว่า กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน และกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินส่งผลเชิงบวกต่ออัตราส่วนตอบแทนสินทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.00 0.01 และ 0.01 ตามลำดับ

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณเพื่อทดสอบกระแสเงินสดส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานด้านอัตราผลตอบแทนส่วนของผู้ถือหุ้น ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100

Variable	Standardized Coefficients		Sig.	Collinearity Statistics	
	Beta	T-Value		Tolerance	VIF
Constant		0.05	0.94		
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน	0.92	4.95	0.00*	0.17	5.32
กระแสเงินสดจากกิจกรรมการลงทุน	0.12	0.73	0.46	0.25	4.35
กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน	0.32	1.41	0.14	0.15	6.74
R=0.73 R ² =0.52 Adjusted R ² = 0.54 SEE. = 26.66 Durbin = 1.67					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สรุปผลได้ว่า กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน และกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินส่งผลเชิงบวกต่ออัตราส่วนตอบแทนส่วนของผู้ถือหุ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.00 ในขณะที่กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน และกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน ไม่ส่งผลกระทบบต่ออัตราส่วนผลตอบแทนส่วนของผู้ถือหุ้น

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณเพื่อทดสอบอัตราส่วนทางการเงินส่งผลต่อผลการดำเนินงานด้านอัตราผลตอบแทนสินทรัพย์ ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100

Variable	Standardized Coefficients		Sig.	Collinearity Statistics	
	Beta	T-Value		Tolerance	VIF
Constant		1.12	0.25		
อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน	0.33	2.55	0.01*	0.96	1.04
อัตราส่วนหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม	0.22	1.76	0.08	1.02	1.00
R=0.41 R ² =0.17 Adjusted R ² = 0.15 SEE. = 8.27 Durbin = 2.11					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สรุปผลได้ว่า อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน ส่งผลเชิงบวกต่ออัตราส่วนผลตอบแทนสินทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ในขณะที่อัตราส่วนหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม ไม่ส่งผลต่ออัตราส่วนผลตอบแทนสินทรัพย์ ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณเพื่อทดสอบอัตราส่วนทางการเงินส่งผลต่อผลการดำเนินงานด้านอัตราผลตอบแทนส่วนของผู้ถือหุ้น ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100

Variable	Standardized Coefficients		Sig.	Collinearity Statistics	
	Beta	T-Value		Tolerance	VIF
Constant		0.98	0.36		
อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน	0.18	1.69	0.10	0.96	1.04
อัตราส่วนหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม	0.26	2.39	0.02	1.00	1.02
R=0.38 R ² =0.10 Adjusted R ² = 0.10 SEE. = 14.82 Durbin = 2.10					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สรุปผลได้ว่า อัตราส่วนหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม ส่งผลเชิงบวกต่ออัตราส่วนผลตอบแทนส่วนของผู้ถือหุ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.02 ในขณะที่อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน ไม่ส่งผลต่ออัตราส่วนผลตอบแทนส่วนของผู้ถือหุ้น

การอภิปรายผล

ในการวิจัยเรื่อง กระแสเงินสดกับอัตราส่วนทางการเงินส่งผลต่อการดำเนินงานของบริษัท ได้มีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดและอัตราส่วนทางการเงินในบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยเน้นกลุ่ม SET 100 ซึ่งประกอบด้วยบริษัทที่มีการดำเนินงานขนาดใหญ่และเปิดเผยข้อมูลทางการเงินอย่างโปร่งใส การศึกษานี้เป็นการนำเสนอข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการจัดการกระแสเงินสดและการใช้เครื่องมือทางการเงินที่มีผลต่อการดำเนินงานทางการเงินของบริษัท

ในการศึกษาเรื่อง "กระแสเงินสดกับอัตราส่วนทางการเงินส่งผลต่อการดำเนินงานของบริษัท" งานวิจัยนี้ได้สะท้อนถึงความสำคัญของการบริหารจัดการกระแสเงินสดและการรักษาอัตราส่วนทางการเงินให้มีประสิทธิภาพเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานของบริษัท โดยเฉพาะในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100 จากผลการศึกษาพบว่า กระแสเงินสด ซึ่งประกอบด้วย กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน และกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินส่งผลเชิงบวกต่ออัตราส่วนตอบแทนสินทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.00 0.01 และ 0.01 ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ (สุชาติ & จิรพงษ์, 2024) การศึกษาของ Srichaithamrong, Kositkanin, และ Boonchouy (2021) แสดงให้เห็นว่า การบริหารกระแสเงินสดอย่างมีประสิทธิภาพสามารถเพิ่มศักยภาพในการดำเนินงานของบริษัท และสามารถทำให้บริษัทตอบสนองต่อความต้องการทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้ง กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน และกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินส่งผลเชิงบวกต่ออัตราส่วนตอบแทนส่วนของผู้ถือหุ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.00 เป็นสัญญาณสำคัญที่บ่งชี้ถึงความสามารถในการทำกำไรอย่างยั่งยืนโดยไม่ต้องพึ่งพาแหล่งเงินทุนภายนอก สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ภัทร กมล & สุรีย์, 2024) ความสามารถในการจัดการกระแสเงินสดยังช่วยให้บริษัทสามารถรักษาความยืดหยุ่นในการดำเนินธุรกิจ และปรับตัวได้ตามภาวะเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลง

การศึกษพบว่า อัตราส่วนทางการเงิน ได้แก่ อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน และอัตราส่วนหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม พบว่าอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน ส่งผลเชิงบวกต่ออัตราส่วนตอบแทนสินทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ในขณะที่อัตราส่วนหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม ไม่ส่งผลต่ออัตราส่วนผลตอบแทนสินทรัพย์ ในขณะที่อัตราส่วนหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม ส่งผลเชิงบวกต่ออัตราส่วนผลตอบแทนส่วนของผู้ถือหุ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.02 สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ศิริขวัญ, 2023) ที่ได้ศึกษาตัวชี้วัดอัตราส่วนทางการเงินสามารถสะท้อนถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานของบริษัท ให้ผู้บริหารและนักลงทุนสามารถประเมินความเสี่ยงและศักยภาพในการทำกำไรของบริษัท รวมถึงการตัดสินใจในการลงทุนหรือการดำเนินกิจการในอนาคต

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลกระทบของกระแสเงินสดและอัตราส่วนทางการเงินในกลุ่มอุตสาหกรรมที่หลากหลาย เพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างในการบริหารจัดการทางการเงินในธุรกิจต่างๆ และประเมินผลกระทบต่อผลการดำเนินงานได้ครอบคลุมยิ่งขึ้น เพื่อให้สามารถเห็นแนวโน้มและผลกระทบ อาจนำปัจจัยภายนอกมา

พิจารณาผลกระทบต่อการทำงาน เช่น สภาวะเศรษฐกิจโลกหรือความผันผวนในตลาดการเงิน ที่อาจมีอิทธิพลต่อกระแสเงินสดและอัตราส่วนทางการเงิน ซึ่งจะช่วยเสริมความเข้าใจในการตัดสินใจทางการเงินของบริษัทได้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- จุมภฏ สนิทธารุท, ขวัญฤทัย เต็มสวัสดิ์, อุษณีย์รัศมี วงษ์จันทร์, และกนต์ธัญ ปู่เกิดแก้ว. (2023). องค์ประกอบของงบกระแสเงินสดกับการพยากรณ์การเจริญเติบโตทางธุรกิจ. *วารสารนวัตกรรมธุรกิจ การจัดการ และสังคมศาสตร์*, 4(2), 1-12.
- ภัทรกมล สุตมวงศ์, และสุรีย์ โปษกรณัญ. (2024). ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงิน ผลการดำเนินงาน และกระแสเงินสดที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการทำกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการด้านการแพทย์. *วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 7(2), 27-41.
- ศิริขวัญ เจริญวิริยะกุล. (2023). ผลกระทบของอัตราส่วนทางการเงินต่อราคาหลักทรัพย์ในกลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 1(7), 36-36.
- สุชาดา ประเสริฐทองกร, และจิรพงษ์ จันทรงาม. (2024). ผลกระทบกระแสเงินสดกับอัตราส่วนทางการเงินต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในกลุ่ม SET 100. *วารสารวิชาการสังคมศาสตร์ เครือข่ายวิจัยประชาชื่น*, 6(3), 28-44.
- Srichaithamrong, T., Kositkanin, C., & Boonchouy, N. (2021). อิทธิพลของงบกระแสเงินสดต่อสภาพคล่องและความมั่งคั่งสูงสุดของธุรกิจ กรณีศึกษา: กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *Journal of Arts Management*, 5(1), 87-102.